

Î N C H E I E R E

17 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecătorii: Dumitru Mardari, Iurie Bejenaru,

examinînd chestiunea admisibilității recursului declarat de avocatul Liliana Leancă în interesele recurenților Bostan Vitalie și Stamati Livia,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bostan Vitalie și Stamati Livia către Zanosiev Ludmila și Caziuc Cornelia, intervenient accesoriu notarul public Ceban Galina, cu privire la declararea nulității contractului de donație și a contractului de vânzare-cumpărare, restituirea bunului imobil,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de avocatul Nicoară Vasile în interesele apelantei Caziuc Cornelia, fiind casată hotărîrea Judecătorie Botanica, mun. Chișinău din 03 iunie 2013, cu emitera unei noi hotărîri de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 30.04.2010, reprezentantul reclamanților Bostan Vitalie și Stamati Livia, avocatul Leanca Liliana, a depus cerere de chemare în judecată către Zanosiev Ludmila prin care a solicitat anularea contractului de donație a terenurilor agricole: nr.cadastral 0111203261 cu suprafața totală de 0,0729 ha; nr cadastral 0111203262 cu suprafața totală 0,1657 ha; nr. cadastral 0111203260 suprafața totală 0,4169 ha., încheiat între Bostan Vitalie, Stamati Livia și Zanosiev Ludmila la 06.02.2010 și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 17.05.2011, reprezentantul reclamanților Bostan Vitalie și Stamati Livia, a înregistrat o cerere de chemare în judecată împotriva Corneliei Caziuc, intervenient accesoriu Zanosiev Ludmila prin care a solicitat anularea contractului de vânzare-cumpărare a terenurilor agricole: nr.cadastral 0111203261 cu suprafața de 0,0729 ha; nr. cadastral 0111203262 cu suprafața totală 0,1657 ha; nr.cadastral 0111203260 cu suprafața totală 0,4169 ha., încheiat între Zanosiev Ludmila și Caziuc Cornelia la 09.02.2010, cu nr.486, încasarea din contul pîrîtei a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 02 august 2012 (f.d.213, vol.I), pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată Bostan Vitalie și Stamati Livia împotriva Ludmilei Zanosiev privind recunoașterea nulității contractului de donație, încasarea cheltuielilor de judecată și pricina civilă la acțiunea înaintată de Bostan Vitalie și Stamati Livia către Caziuc Cornelia privind

anularea contractului de vânzare-cumpărare și încasarea cheltuielilor de judecată au fost conexe într-un singur proces.

Prin cererea de chemare în judecată suplimentară (vol.2,f.d.38-41), reprezentantul reclamanților a solicitat declararea nulității absolute a contractului de donație, încheiat între Bostan Vitalie, Stamati Livia și Zanosiev Ludmila, la data de 06.02.2010, și a contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între Zanosiev Ludmila și Caziuc Cornelia, la 09.02.2010, obiectul cărora au constituit terenurile agricole cu suprafața totală de 0,0729 ha, cu nr.cadastral 0111203261; cu suprafața totală de 1657 ha, cu nr.cadastral 0111203262 și cu suprafața totală 4169 ha, cu nr.cadastral 0111203260, situate în mun. Chișinău, or. Sîngera, extravilan; dispunerea de către instanța de judecată a restituirii în natură de către Zanosiev Ludmila și Caziuc Cornelia lui Bostan Vitalie și Stamati Livia a terenurilor agricole menționate; încasarea de la Zanosiev Ludmila și Caziuc Cornelia în beneficiul lui Bostan Vitalie și Stamati Livia a tuturor cheltuielilor judiciare.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 06.02.2010, între Bostan Vitalie, Stamati Livia și Zanosiev Ludmila a fost încheiat un contract de donație a terenurilor agricole: cu suprafața de 0,0729 ha, nr. cadastral 0111203261; cu suprafața de 0,1657 ha, nr.cadastral 0111203262 și cu suprafața de 0,4169 ha, nr.cadastral 0111203260, situate în mun. Chișinău, or. Sîngera, extravilan, autentificat notarial de notarul public Ceban Galina la 06.02.2010 și înregistrat cu nr. 463.

Susțin reclamanții că, contractul respectiv a fost încheiat ca rezultat al comportamentului dolosiv al Ludmilei Zanosiev, exprimat prin determinarea lui Bostan Vitalie și Stamati Livia de a perfecta contractul de donație, care de fapt au dorit să încheie un contract de vânzare-cumpărare. Motivele invocate de către Zanosiev Ludmila, care au determinat reclamanții la simularea contractului de donație din 06.02.2010, au fost că dacă vor încheia un contract de vânzare-cumpărare, ea va fi nevoită să achite taxe și impozite exagerat de mari, dar și de faptul că la moment ea nu dispunea de toată suma, care trebuie achitată în fața notarului. De asemenea, au acceptat simularea contractului și reieșind din faptul că Zanosiev Ludmila este cumnata verișoarei Liviei Stamati, care la rândul său a confirmat că Zanosiev Ludmila este o persoană de încredere și are doar intenții bune.

Astfel, prin dol au fost determinați să încheie un contract simulat.

Ulterior, a treia zi, după încheierea contractului de donație, Zanosiev Ludmila a încheiat un contract de vânzare-cumpărare a terenurilor respective, cu Caziuc Cornelia, fiind autentificat la același notar, Ceban Galina, și înregistrat cu nr.486.

Consideră contractul sus-indicat fictiv, deoarece prin încheierea lui nu s-a urmărit intenția de a produce efecte juridice, ci doar eschivarea Ludmilei Zanosiev la achitarea datoriei de 31800 Euro, ce a constituit costul terenurilor, în beneficiul lui Bostan Vitalie și Stamati Livia pentru terenurile vândute la 06.02.2010, fapt demonstrat și de prețul vânzării de doar 6473 lei. Susțin că Caziuc Cornelia și

Zanosiev Ludmila sunt prietene fapt ce a permis încheierea contract de vânzare-cumpărare fictiv.

În drept, reprezentantul reclamantilor și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art.219, 221, 228 alin.(l) Cod civil.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica din 03 iunie 2013 acțiunea a fost admisă.

S-a declarat nul contractul de donație nr.463, încheiat la 06.02.2010, între Bostan Vitalie, Stamati Livia și Zanosiev Ludmila și contractul de vânzare-cumpărare nr.486, încheiat la 09.02.2010, între Zanosiev Ludmila și Caziuc Cornelia, obiect al cărora au constituit terenurile agricole, cu suprafața de 0,4169 nr. cadastral 0111203260, cu suprafața de 0,0729 ha, nr.cadastral 0111203261, suprafața de 0,1657 ha, nr.cadastral 0111203262, situate în or. Sîngera, extravilan.

S-a obligat Zanosiev Ludmila să restituie lui Bostan Vitalie și Stamati Livia terenurile agricole, cu suprafața de 0,4169 ha, nr.cadastral 0111203260, cu suprafața de 0,0729 ha, nr. cadastral 0111203261, cu suprafața de 0,1657 ha, nr. cadastral 0111203262, situate în or. Sîngera, extravilan.

S-a încasat de la Bostan Vitalie în beneficiul Zanosiev Ludmila suma de 700 Euro, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărîrii.

S-a încasat de la Caziuc Cornelia și Zanosiev Ludmila, în mod solidar, în beneficiul lui Bostan Vitalie și Stamati Livia suma de 531,52 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Măsura de asigurare a acțiunii, impusă prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 12.05.2010 - se revocă.

La 27.06.2013, hotărîrea instanței de fond a fost contestată cu apel de către reprezentantul Corneliei Caziuc, avocatul V. Nicoară, prin care a solicitat casarea hotărîrii instanței de fond.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2013 apelul a fost admis, hotărîrea instanței de fond casată cu adoptarea unei noi hotărîri de respingere a cerințelor înaintate ca lipsite de temei.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 martie 2014 a fost admis recursul declarat de reprezentantul lui Bostan Vitalie și Stamati Livia, avocatul Liliana Leancă, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 26.09.2013 cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2014 apelul Corneliei Caziuc a fost respins, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Botanica din 03 iunie 2013.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01 octombrie 2014 a fost admis recursul declarat de reprezentantul Corneliei Caziuc, avocatul Vasile Nicoară, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2014 cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2015 s-a admis apelul declarat de reprezentantul Corneliei Caziuc, avocatul Vasile Nicoară, fiind casată hotărîrea Judecătoriei Botanica din 03 iunie 2013, cu emiterea unei noi hotărîri de

respingere a acțiunii.

La emiterea deciziei instanța de apel a reținut că, la 06.02.2010, între Bostan Vitalie, Stamati Livia și Zanosiev Ludmila a fost încheiat contractul de donație a terenurilor agricole: cu suprafața de 0,0729 ha, nr. cadastral 0111203261; cu suprafața de 0,1657 ha, nr. cadastral 0111203262 și cu suprafața de 0,4169 ha, nr. cadastral 0111203260, situate în mun. Chișinău, or. Sîngera, extravilan.

Remarcă instanța de apel că, contractul dat a fost autentificat de notarul Galina Ceban la 06.02.2010 și înregistrat cu nr. 463. Atît părțile ce dețin calitatea de donatori cît și partea donatară au fost prezente în fața notarului, care le-a explicat esența contractului, părțile contractante declarînd că au capacitatea deplină pentru a încheia și executa astfel de contract, nu suferă de boli ce ar putea provoca dereglări de conștiință, nu sînt sub influența cărorva factori și lipsesc circumstanțe care ar impune încheierea tranzacției pe condiții dezavantajoase. (f.d. 13 -verso, vol.2).

Totodată, instanța de apel constată că, la momentul încheierii contractului reclamanții aveau o vîrstă de 28 și, respectiv, 29 ani, fiind în stare să conștientizeze acțiunile sale.

Potrivit prevederilor art. 827 CC alin.(1) prin contract de donație, o parte (donator) se obligă să mărească din contul patrimoniului său, cu titlu gratuit, patrimoniul celeilalte părți (donatar).

Potrivit art.828 CC, contractul de donație se consideră încheiat în momentul transmiterii bunului.

În conformitate cu art. 829 CC, obiect al donației este un bun pentru a cărui vînzare (înstrăinare) este prevăzută o anumită formă a contractului, aceeași formă este cerută și pentru donație.

Conform art. 2 alin. (1) Legea cu privire la notariat, nr. 1453 din 08.11.2002, notariatul este o instituție publică de drept abilitată să asigure în condițiile legii, ocrotirea drepturilor și intereselor legale ale persoanelor și statului prin îndeplinirea de acte notariale în numele Republicii Moldova.

Potrivit art. 3 alin. (2) din Lege, actul notarial, purtînd sigiliul și semnătura persoanei care desfășoară activitatea notarială este de autoritate publică, se prezumă legal și veridic și are forță probantă.

În acest context instanța de apel a reținut că, contractual de donație, încheiat la 06.02.2010 după formă și conținut corespunde tuturor prevederilor legale citate.

Instanța de apel a invocat că, reclamanții nu au demonstrat prin probe concludente și pertinente că intenția părților contractului de donație a fost de fapt încheierea unui contract de vînzare-cumpărare.

Or, potrivit prevederilor art. 195 Cod civil (Noțiunea actului juridic): act juridic civil e manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Iar potrivit alin.(3) art. 196 Cod civil actul juridic bilateral este manifestarea de voință concordantă a două părți.

La caz, voința părților contractante a fost îndreptată la încheierea unui contract de donație și nu de vânzare-cumpărare.

Menționează instanța de apel că, actul juridic simulat implică existența de fapt a două acte, dintre care unul este aparent și nu este menit să producă nici un efect, iar altul este secret, care diferă de cel aparent privitor la natura, părțile sau conținutul operației juridice.

La caz, reclamanții invocă simulația naturii actului juridic, insistând că părțile au negociat un contract de vânzare-cumpărare.

În acest context, în sarcina reclamanților stă obligația de a demonstra că actul juridic secret (avut în vedere de părți) corespunde condițiilor de valabilitate văzute de lege pentru această categorie de tranzacții.

Astfel, pentru a pretinde că de fapt a avut loc vânzarea-cumpărarea terenurilor, ce au constituit obiect al contractului de donație, reclamanții urmau să probeze că între părțile contractante s-a negociat prețul terenurilor și perioada când va fi achitat acest preț, această condiție fiind caracteristica de bază a unui contract de vânzare-cumpărare.

Instanța de apel invocă că, analiza materialelor dosarului denotă că circumstanțele constatate de prima instanță nu au fost dovedite cu probe veridice.

Astfel, reclamanții au pretins în acest sens că, Zanosiev Ludmila le-ar fi transmis 700 euro în contul bunurilor procurate.

La acest capitol instanța de fond a reținut drept probă că Zanosiev Ludmila a transmis suma de 700 euro către Bostan Vitalie și Stamati Livia pentru terenurile litigioase, o recipisă scrisă de reclamanți și semnată doar de ei (f.d.86 vol.I), care de fapt, putea fi întocmită de acestea la momentul înaintării acțiunii. În esența sa, recipisa dată nu poate avea putere de convingere, or, ea nu este semnată de Ludmila Zanosiev și nu este scrisă de ea.

Alte probe scrise în acest sens instanței de judecată nu i-au fost prezentate.

A mai invocat instanța de apel că, instanța de fond a ajuns la concluzia că contractul de vânzare-cumpărare din 09.02.2010 a fost încheiat, fără intenția de a produce efecte juridice.

În drept, acest contract a produs efectele juridice care rezultă din Legea cadastrului bunurilor imobile, art. 496; 497 CC în coroborare cu art. 214; 290; 321 Cod Civil.

Efectele acestui contract rezidă și din art. 46 din Constituție, art. 1 Primul Protocol adițional CEDO.

În fapt, contractul litigios a produs efecte juridice prin achitarea impozitului funciar de către cumpărător.

Consideră instanța de apel că, este lipsită de consistență și concluzia instanței de fond potrivit căreia, contractul de vânzare-cumpărare a fost încheiat cu scopul eschivării pîrîtei Zanosiev Ludmila de la executarea obligațiilor către reclamanții Vitalie Bostan și Stamati Livia. În acest sens, este relevant că, temeiurile apariției

drepturilor și obligațiilor civile sînt stabilite foarte clar în legislație conform art. 8 Cod civil. Atît apariția cît și existența obligațiilor civile urmează a fi probate, în cadrul unui proces civil, în modul stabilit de art. 118 CPC, probe în acest sens instanței de judecată nefiind prezentate.

La 24 aprilie 2015, în termen, avocatul Liliana Leancă în interesele recurenților Bostan Vitalie și Stamati Livia, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului se invocă că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Mai mult ca atît, conform Legii RM nr. Nr. 1308 din 25.07.1997 ”privind prețul normativ și modul de vînzare-cumpărare a pămîntului, prețul normativ al loturilor vîndute este de 19873,34 lei pentru un ha și nu 6473 lei pentru toate loturile după cum este indicat în contractul de vînzare-cumpărare încheiat între Cornelia Coziuc și Ludmila Zanosiev.

Totodată conform Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.2 din 27.03.2006 ”cu privire la aplicarea unor dispoziții ale Codului civil și ale altor acte normative referitoare la dreptul de proprietate privată asupra imobilelor, inclusiv asupra construcțiilor anexe” și anume p.37 expres prevede că în cazul în care prețul este stabilit de lege (prețul normativ) și prețul acesta nu a fost respectat, acesta va constitui temei de nulitate absolută a contractului translativ de proprietate.

Conform art. 221 alin.2 Cod Civil actul juridic încheiat cu intenția de a ascunde un alt act juridic (actul juridic simulat) este nul.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil.

În conformitate cu art.432 CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către avocatul Liliana Leancă în interesele recurenților Bostan Vitalie și Stamati Livia, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizînd actele cauzei Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ constată că, argumentele recurentului se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei, iar argumentele invocate în recursul declarat de către avocatul Liliana Leancă în

interesele recurenților Bostan Vitalie și Stamati Livia, în esența lor, sînt similare argumentelor invocate atît în prima instanță cît și în instanța de apel și sînt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, fără a se examina temeinicia lor.

Pe cînd, alte argumente invocate în recurs nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse, or recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificîndu-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către avocatul Liliana Leancă în interesele recurenților Bostan Vitalie și Stamati Livia ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursul declarat de către avocatul Liliana Leancă în interesele recurenților Bostan Vitalie și Stamati Livia, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru